

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

Περιεχόμενα

Α ΕΠΙΠΕΔΟ (λεξιλόγιο)

1^ο ΣΤΑΔΙΟ : Ονοματοποίηση αντικειμένων και προσώπων

2^ο ΣΤΑΔΙΟ: Ονοματοποίηση πράξεων

3^ο ΣΤΑΔΙΟ : Καθημερινές εκφράσεις και χαιρετισμοί

4^ο ΣΤΑΔΙΟ: Σύνδεση προσώπων και πράξεων (ονόματα και ρήματα)

Μέσα : ζωγραφική, θεατρικό παιχνίδι, εικόνες, πραγματικά αντικείμενα

1

Β ΕΠΙΠΕΔΟ (γραμματική του λόγου)

1^ο ΣΤΑΔΙΟ : Εμπλουτισμός του λόγου με λεξιλόγιο, παραγωγή λέξεων (οικογένειες), συνώνυμες και αντίθετες λέξεις, ιδιωματισμούς, προσδιορισμούς (επιθετικούς και επιρρηματικούς), προθέσεις, παραθετικά

2^ο ΣΤΑΔΙΟ : Βασικοί γραμματικοί κανόνες (γένη, άρθρα, αριθμοί, πτώσεις)

3^ο ΣΤΑΔΙΟ : Σύνταξη (όροι πρότασης, είδη προτάσεων, σύνδεση προτάσεων, δευτερεύουσες προτάσεις, παθητική φωνή, χρόνοι)

Μέσα : λογοτεχνικά κείμενα, πραγματικές καταστάσεις επικοινωνίας με παιχνίδια ρόλων, εικόνες, καρτέλες

Ανάλυση δραστηριοτήτων

Α ΕΠΙΠΕΔΟ ονομασίες, φράσεις**1^ο ΣΤΑΔΙΟ** (ονοματοδότηση αντικειμένων και προσώπων)

Εισαγωγή : Εάν το παιδί παρουσιάζει δυσκολίες στη διαμόρφωση εννοιών, τότε του παρουσιάζουμε 3 αντικείμενα. Ο εκπ/κός τονίζει τη λέξη, που σχετίζεται με ένα από τα αντικείμενα και το παιδί το δείχνει. Μετά αναφέρει μόνο κάποια ιδιότητα του αντικειμένου (μυρίζει - λουλούδι) και το παιδί το δείχνει και πάλι.

ΒΗΜΑ 1 (κινητικά) : Παίζουμε θεατρικό παιχνίδι. Περπατάμε και με το σύνθημα (stop) ακουμπάμε ένα αντικείμενο μέσα στην τάξη. Το ονομάζουμε το δείχνουμε σε εικόνα και το ζωγραφίζουμε

ΒΗΜΑ 2 (αντίστροφα από βήμα 1): Αναφέρουμε το όνομα αντικειμένων (μπορούμε να κάνουμε το ίδιο και μέσα από ένα αυτοσχεδιασμό ή μια ιστορία) και το παιδί πηγαίνει και το δείχνει.

ΒΗΜΑ 3 (βιωματικά) : Παίζουμε εναλλάξ το μπακάλη και τον πελάτη ή το δάσκαλο και το μαθητή. Πρώτα φέρνει το παιδί τα πράγματα, που του ζητούμε και στη συνέχεια το κάνουμε αντίστροφα.

ΒΗΜΑ 4 : Με ανάλογους τρόπους διδάσκουμε ονόματα χώρων και στη συνέχεια ομαδοποιημένες λέξεις όπως τα χρώματα, τα σχήματα, τα μέσα μεταφοράς, τα μέσα επικοινωνίας, τις συσκευές του σπιτιού, τα είδη της κουζίνας, τα είδα του μπάνιου.

ΛΙΣΤΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ

Μέσα από την τάξη : Μαρκαδόρος, τραπέζι, καρέκλα,, παγκάκι, παιχνίδι, εργαστήρια

Μέσα από την τσάντα : πετσέτα, φαγητό, βιβλίο, μολύβι, σβήστρα, κουτάλι, πιρούνι.

Από σχολείο : τουαλέτα, βρύση, νερό, πόρτα, παράθυρο

2^ο ΣΤΑΔΙΟ

Πράξεις με αμετάβατα και μεταβατικά ρήματα

ΒΗΜΑ 1 (βιωματικά) : Κάνουμε εμείς ως πρότυπο μια καθημερινή πράξη και στη συνέχεια ο μαθητής μιμείται αυτό, που κάναμε και την περιγράφει μονολεκτικά (ρήμα σε α' πρόσωπο) π.χ. πλένω, σκουπίζω, τρώω, ανοίγω, γράφω, καθαρίζω, τακτοποιώ, πίνω, αγκαλιάζω κλπ.

ΒΗΜΑ 2 (εικονικά) : Δείχνουμε εικόνες με καθημερινές πράξεις στο σχολείο και στο σπίτι και πρωταγωνιστές τρίτα πρόσωπα. Ο κάθε μαθητής επαναλαμβάνει τη λέξη, που του λέει ο δάσκαλος (ρήμα σε γ' πρόσωπο).

ΒΗΜΑ 3 (αντίστροφα από το 2) : Ο δάσκαλος αναφέρει πράξεις – ενέργειες και ο μαθητής βρίσκει την εικόνα, που την απεικονίζει. Στη συνέχεια εκφέρει τη λέξη.

ΒΗΜΑ 4 (μίμηση) : Κάνω με παντομίμα διάφορες κινήσεις – ενέργειες – πράξεις και ο μαθητής τις περιγράφει μονολεκτικά χωρίς να διορθώνουμε λάθη στο πρόσωπο του ρήματος, γιατί στο στάδιο αυτό μας αφορά μόνο το λεξιλόγιο και όχι η γραμματική (σκουπίζω, γράφω, διαβάζω, τρώω, περπατώ, τρέχω, αγκαλιάζω, ψάχνω, γελάω κλπ).

3^ο ΣΤΑΔΙΟ καθημερινές εκφράσεις

ΒΗΜΑ 1 : Ο μαθητής μιμείται με κινήσεις και λέξεις το δάσκαλο, που κάνει αυτόν, που μπαίνει στην τάξη και λέει «καλημέρα» - φεύγει και λέει «γεια» - ζητάει από κάποιον να σηκωθεί ή να παίξει μαζί του, να πάει παραπέρα στο παγκάκι, να του δώσει ένα μαρκαδόρο, να του πιάσει το χέρι στη γραμμή – να μάθει το όνομά του κλπ. Σημασία δίνουμε και στον τρόπο προσέγγισης του άλλου (πώς τον αγγίζουμε για να τραβήξουμε την προσοχή του, πώς χαμογελούμε όταν ζητούμε κάτι κλπ).

ΒΗΜΑ 2 : Ο δάσκαλος και ένας μαθητής με καλή γνώση της γλώσσας παίζουν παιχνίδια ρόλων με μικρούς διαλόγους :

A) γνωριμία – συνάντηση στο πάρκο

- Γεια σου
- Γεια σου
- Πώς σε λένε;
- Γιώργο
- Τι κάνεις;
- Καλά
- Παίζουμε μαζί ;
- Ναι

B) Στο διάλειμμα

- Παίζουμε κυνηγητό ; κλπ

4^ο ΣΤΑΔΙΟ

Σύνδεση προσώπων και πράξεων

ΒΗΜΑ 1 : Δύο παιδιά κάνουν δύο διαφορετικές πράξεις : ο ένας γράφει – ο άλλος παίζει. Ένας τρίτος μαθητής βρίσκει τις λέξεις – ρήματα και έπειτα ο δάσκαλος βάζει μπροστά από κάθε ρήμα το όνομα του αντίστοιχου παιδιού

ΒΗΜΑ 2 : Τα δύο παιδιά κάνουν το ίδιο και ο δάσκαλος περιγράφει μονολεκτικά (με ρήμα) την κάθε ενέργεια. Ο μαθητής πρέπει να πει το όνομα του προσώπου, που κάνει την αντίστοιχη ενέργεια.

ΒΗΜΑ 3 : Ο μαθητής περιγράφει με 2 λέξεις πρόσωπο – ενέργεια (ρήματα αμετάβατα – χωρίς αντικείμενο) τις εικόνες, που βλέπει (μαμά πλένει, μπαμπάς οδηγεί). Στη συνέχεια δείχνουμε εικόνες, που περιέχουν μετάβαση της ενέργειας του προσώπου. Οι εικόνες αυτές είναι καλύτερα να περιέχουν ίδια ενέργεια αλλά σε διαφορετικό αντικείμενο, για να μπορούν να εντοπίσουν ευκολότερα τα παιδιά τη μετάβαση της ενέργειας.

Β Ε Π Ι Π Ε Δ Ο : *σύνταξη και γραμματική του λόγου*

1^ο ΣΤΑΔΙΟ : προσδιορισμοί, λεκτικά σύνολα

ΒΗΜΑ 1: επιθετικούς προσδιορισμούς στο αντικείμενο πρώτα και στο υποκείμενο έπειτα

ΒΗΜΑ 2: επίθετα στα τρία γένη

ΒΗΜΑ 3: επίθετα σε όλους τους βαθμούς

ΒΗΜΑ 4: επιρρήματα με τη σειρά τοπικά, χρονικά, τροπικά

ΒΗΜΑ 5 : χρήση βασικών προθέσεων (με, σε, από) . Π.χ. να συμπληρώσουν φράσεις όπως ποτήρι με – νερό.

2^ο ΣΤΑΔΙΟ : γραμματική του λόγου

ΕΙΣΑΓΩΓΗ : Γένη και άρθρα > αρσενικό και θηλυκό πρώτα

Διδάσκουμε τις λέξεις με το άρθρο τους μαζί. Τις ταξινομούμε με κριτήριο το γένος. Στην αρχή επιλέγουμε δυάδες λέξεων όπως κύριος – κυρία, γάτος – γάτα, ώστε να διακρίνεται εύκολα το γένος και να κατανοήσουν την έννοιά του. Τονίζουμε τις καταλήξεις, ώστε να εντοπίσουν τις διαφορές (αρσενικά σε –ς).

ΒΗΜΑ 1: Αλλαγή του αριθμού του υποκειμένου ή του αντικειμένου σε απλή πρόταση

ΒΗΜΑ 2: Αντιστροφή υποκειμένου και αντικειμένου σε απλές προτάσεις για να συνειδητοποιήσουν το ρόλο της πτώσης στην κατεύθυνση της ενέργειας μέσα στην πρόταση (η ονομαστική στο υποκείμενο και η αιτιατική στο αντικείμενο και στους 2 αριθμούς)

ΒΗΜΑ 3: Η γενική πτώση στους δύο αριθμούς και η έννοια της κτήσης. Π.χ. το μολύβι του....Νίκου.

ΒΗΜΑ 4 : Αλλαγή του αριθμού της πρότασης σε όλες τις πτώσεις

ΒΗΜΑ 5 : Χρήση αντωνυμιών στον προφορικό λόγο – εναλλαγές του πομπού, άμεσου και έμμεσου δέκτη στη συζήτηση (εναλλαγή του εγώ, εσύ, αυτός ανάλογα με το ποιος παίρνει το λόγο, σε ποιόν απευθύνεται και ποιος τρίτος ακούει τη συζήτηση.

7

ΒΗΜΑ 6 : Αλλαγή του χρόνου του ρήματος σε μια πρόταση.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ : Στο στάδιο αυτό αξιοποιούμε επιλεγμένα μικρά λογοτεχνικά κείμενα για μετασχηματισμούς ως προς τον αριθμό, το χρόνο ή το γένος.

3^ο ΣΤΑΔΙΟ : Σύνταξη

ΒΗΜΑ 1: Όροι της πρότασης : με 3 μαρκαδόρους σε οριζόντια θέση υποκαθιστούμε τη θέση των όρων της πρότασης για να καταλάβουν τη σχέση υποκειμένου – ρήματος – αντικειμένου.

ΒΗΜΑ 2 : Καταφατικές – ερωτηματικές – αρνητικές προτάσεις. Κάνουμε ερωτήσεις και το παιδί απαντάει καταφατικά ή αρνητικά. Παίζουμε τον κουφό: αναφέρω μια απάντηση, που προσδιορίζει πρόσωπο, χρόνο, τόπο, τρόπο, αιτία και ο μαθητής βρίσκει την ερώτηση, που αντιστοιχεί στην παραπάνω απάντηση.